

27ste zondag door het jaar

‘Wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden.’ Dit is een uitspraak van Jezus die een enorme invloed heeft gehad in het christelijk denken over de relatie tussen man en vrouw. Een uitspraak die heftig bij ons kan binnenkomen. Als je gelukkig getrouwd bent of geweest bent, dan kun je het zien als een bevestiging. Ja, het is goed zoals de geschiedenis van mijn leven is. Maar wat als je gescheiden bent, of kinderen hebt die gescheiden zijn. Dan voelen mensen bij die woorden ook het harde standpunt van de kerk dat nog altijd is dat het huwelijk onverbreekbaar is; scheiding is eigenlijk nooit mogelijk. Alleen een nietigverklaring is soms toegestaan, maar ja, dat betekent eigenlijk dat die relatie er nooit geweest is. Dan moet je alles ontkennen.

De farizeeën lokken Jezus uit door Hem de vraag te stellen: ‘Mag een man zijn vrouw verstoten’. Heel opvallend is dat een mannelijk perspectief: immers een vrouw kon niet verstoten, zij kon niet verlaten. In die tijd en cultuur was een vrouw overgeleverd aan wat hun vaders, hun echtgenoten, hun zonen voor hen beslisten. De farizeeën weten dat Jezus het altijd zal opnemen voor de zwaksten in een situatie.

Nou waren er meer stromingen in het Jodendom die strenge voorwaarden stelden aan een scheiding en vrouwen zo in bescherming namen, b.v. door het alleen toe te staan in geval van echtbreuk.

Maar Jezus spreekt niet over voorwaarden. In zijn antwoord gaat Hij terug naar de toestand van het begin. Naar de toestand van dat God zijn schepping overzag en Hij zag dat het goed was. Op één ding na: het was niet goed dat de mens alleen zou blijven. De dieren die geschapen werden voldeden niet aan dat ingeschapen verlangen naar een metgezel. Er staat geschreven ‘een hulp’. Daar horen mensen vaak een hiërarchie in. Een hoger en lager. Maar in dat geval zou de mens aan de dieren genoeg hebben gehad. Nee, alleen een andere mens voldoet. Iemand als Hij, een tegenover. Als de mens die hulp ontvangt dan jubelt Hij het uit. Er wordt zelfs gezegd dat Adam dan het eerste liefdeslied zingt als Hij de mens ziet die naast en tegenover staat: ‘Zij, ja zij is het. Zij is deel van mij’.

Een perfecte toestand, die eerste relatie die in onze H. Schrift wordt uitgetekend. Nog niet verpest door alle menselijk onvermogen, waar de wereld zoals wij die kennen door is getekend en waarmee wij dagelijks hebben te maken: onmacht, ontrouw, miscommunicatie, geldproblemen, stoormissen in een persoonlijkheid enz. Voor die werkelijkheid gaf Mozes een scheidingsbrief; komen mensen ervoor te staan dat relaties, wat voor relaties dan ook, soms verbroken worden, hoe anders wij dat ook zouden willen. Wij mensen verlangen naar relatie; wij staan er naar uit. Ach, natuurlijk is dat onder mensen verschillend, de een meer en de ander minder. Maar als wij langdurig in isolatie zitten dan gaat er in ons hoofd iets goed verkeerd, en mensen die écht eenzaam zijn worden gewoon ziek. Dat begrepen de

mensen die de scheppingsverhalen opschreven maar al te goed. Relaties maken wezenlijk deel uit van ons mens-zijn.

Jezus maakt door heel zijn evangelie duidelijk dat Hij niet is gekomen om zwakheden te verwijten en zeker niet om te veroordelen. In de passages waarin Hij echt kwaad wordt en farizeeën en schriftgeleerden uitscheldt voor addergebroed en witgepleisterde graven (héél erg in die tijd), dan is dat als zij zich verschuilen achter wetten en voorschriften maar de kwetsbaarheid van de mens uit het oog verliezen.

Jezus kwam om ons terug te brengen naar het begin. Hij gaf juist de mensen van wie gezegd werd dat zij 'zondig' waren relatie terug. Juist de mensen die aan de rand geschoven waren nam Hij op in zijn kring van leerlingen; die gaf Hij weer het gevoel dat zij geliefde kinderen zijn van Hem die Hij zijn Vader noemde. Daardoor waren zij in staat een nieuw leven te leiden. Een nieuw leven met nieuwe relaties. Zij werden leerlingen in de school waarin wij ook nog altijd leerling zijn: een school van het leven waarin wij leren wat het wil zeggen 'God is liefde'. Daarvoor delen wij het leven met elkaar want liefde krijgt handen en voeten in het dagdagelijkse en naar die liefde toe zijn wij geschapen. Het is een weg die wij mogen gaan. Bidden wij dat wij trouw stap voor stap zullen gaan. Amen.

Zuster Susan van Driel o.carm.